

Asia: VN/24935/2021

Lausuntopyyntö luonnoksista valtioneuvoston asetuksiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto koskien ehdotusta asetuksen 19 §:n muuttamisesta

Hallituksen puoliväli- ja kehysriihen linjauksen (29.4.2021) mukaan tarkoituksena on kokeilla oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamista vuosina 2022-2024 ja seurata uudistamisen vaikutuksia. Hallitus päätti puoliväliiriihessä osoittaa toimeen 5 miljoonaa euroa/vuosi vuosille 2022-2024.

Myös hallituksen eduskunnalle antaman vuoden 2022 talousarvioesityksessä todetaan, että käynnistetään oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määrätymisperusteiden uudistamisen kokeilu nuorten kouluttamisen ja työllistymisen tukemiseksi. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä tähän tarkoitukseen on varattu oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun 5 milj. €.

Vaikka hallitus on selkeästi linjannut, että kysymyksessä on kokeilu ja valtion talousarviossa on varattu 5 milj.€ tähän kokeiluun, perustelumuistiossa ei selkeästi kuvata miten talousarviossa varatut määrärahat kohdennetaan kokeiluun ja miten tämän kokeilun vaikutuksia seurataan.

Perustelumuistion mukaan lisämääräraha olisi tarkoitus kohdentaa asetusehdotuksessa tarkoitettulle kohderyhmälle. Määräraha on kuitenkin sisällytetty valtion talousarvioesityksessä osaksi ammatillisen koulutuksen määrärahan laskennallista osuutta.

Kuntaliitto huomauttaa, että valtionosuus, johon myös perusrahoituksen harkinnanvarainen korotus sisältyy, on laskennallista, yleiskatteellista, saajalleen lopullista, kun rahoituspäätös on tehty. Se sisältää myös kuntien rahoitusosuuden. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä ei ole raportointivelvollisuutta valtionosuusrahoituksen käytöstä.

Lausunnolla olevalla asetusehdotuksella ei vaikuteta siihen, miten valtiontalousarviossa kokeilun perusteella korotettu ammatillisen koulutuksen määräraha kohdennetaan eri koulutuksen järjestäjille. Perustelumuiotiossakaan ei selkeästi kuvata miten hallituksen kokeiluun varatut määrärahat kohdennetaan koulutuksen järjestäjille. Kuntaliiton saaman tiedon mukaan rahoituksen allokointiin olisi tarkoitus käyttää perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta.

Kuntaliito huomauttaa, että lain opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävää perusrahoitusta voidaan korottaa harkinnanvaraisesti koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvästä erityisestä syystä.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauskokeiluun liittyy määräaikainen asetusmuutos, jonka soveltamisen rahoitukseen koulutuksen järjestäjät joutuisivat hakemaan harkinnanvaraista perusrahoituksen korotusta.

Kuntaliiton käsityksen mukaan lausunnolla oleva asetusmuutos ei ole lain opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 32 e §:n mukainen koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvä erityinen syy.

Vaikuttaa siltä, että opetus- ja kulttuuriministeriössä käytännöksi alkaa muodostua perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen käyttö valtionosuusrahoituksen kohdentamiseksi koulutuspoliittisin perustein. Lisäksi perusrahoituksen harkinnanvaraisen rahoituksen käytön seurantaa on lisätty.

Kuntaliitto muistuttaa valtionosuusjärjestelmän keskeisistä periaatteista: Rahoitus on yleiskatteellista, laskennallista ja saajalleen lopullista, kun rahoituspäätös on tehty. Koulutuksen järjestäjällä ei ole erillistä raportointivelvollisuutta valtionosuuden (ml. perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen) käytöstä.

Kuntaliitto katsoo, että tässä yhteydessä on välttämätöntä selvittää onko edellä mainittu säännös (32 e §) riittävä oikeusperusta jakaa koulutuspoliittisin perustein valtion talousarviossa ammatillisen koulutuksen määrärahaan tehtyjä käyttötarkoitukseltaan kohdennettuja kertaluontoisia lisäyksiä.

Kuntaliitto katsoo, että esitettyä asetusmuutosta ei tule tehdä.

Kuntaliiton käsityksen kysymys on kokeiluhankkeesta ja näin olleen rahoitusvälineenä tulee olla harkinnanvaraisen perusrahoituksen korottamisen sijaan valtionavustus.

Kuntaliitto huomauttaa että, vaikka muistiossa todetaan, että asetusta ehdotetaan muutettavan määräaikaisesti, väliaikaista voimassaoloa ei ole asetuksessa säädetty.

Asetusmuutosesitys on valtionosuusjärjestelmän näkökulmasta periaatteellisesti tärkeä ja laajakantoinen kuntien toimintaa, taloutta ja hallintoa koskeva valtion toimenpide, joten se tulee käsitellä valtion ja kuntien neuvottelumenettelyssä, kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa.

Esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että niistä kohderyhmään kuuluvista opiskelijoista, jotka eivät ole tällä hetkellä oppisopimuskoulutuksessa, voidaan olettaa osan siirtyvän oppisopimuskoulutukseen, kun koulutuskorvauksen määräytymisperusteisiin lisätään määräytymistä korottavana tekijänä se, jos oppisopimusopiskelija on alle 20-vuotias ja vailla toisen asteen tutkintoa.

Kuntaliitto muistuttaa, että korotettua koulutuskorvausta on kokeiltu aiemminkin mm. Nuorisotakuun yhteydessä. Nuorisotakuun loppuraportissa kuitenkin todetaan, että kokeilulle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei saavutettu.

Lausunto koskien ehdotusta uudesta 22 a §:stä

Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa ehdotukseen uudesta 22 a §:stä, jossa säädettäisiin tutkintovientitoimikunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja päätöksenteosta.

Tässä yhteydessä Kuntaliitto tuo esille, että Suomen Kuntaliitto edustaa kuntia ja kuntataustaisia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Kunnat vastaavat yksin tai yhdessä toisten kuntien kanssa pääosasta ammatillisen koulutuksen järjestämisestä. Kuntaliitto katsoo, että nimettäessä jäseniä tutkintovientitoimikuntaan tämä Kuntaliiton rooli tulee ottaa huomioon.

Kuntaliitto muistuttaa, että Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT on itsenäinen julkisoikeudellinen yhteisö, joka vastaa jäsenyhteisöjen työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä.

Kallio-Savela Maarit
Suomen Kuntaliitto ry